

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 13. juli 2009

om en reform af finansieringen af pensionsordningen for RATP (statsstøtte C 42/07 (ex N 428/06)), som Frankrig påtænker at iværksætte til fordel for RATP

(meddelt under nummer K(2009) 5505)

(Kun den franske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2009/945/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret de interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler ⁽¹⁾ og under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

1. SAGSFORLØB

- (1) Den 29. juni 2006 anmeldte Frankrig en reform af finansieringen af pensionsordningen for RATP til Kommissionen. Frankrig sendte Kommissionen supplerende oplysninger ved skrivelser af 29. september 2006, 15. december 2006 og 4. april 2007.
- (2) Kommissionen gav ved brev af 10. oktober 2007 Frankrig meddelelse om, at den havde besluttet at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, med hensyn til den anmeldte foranstaltning (herefter »beslutningen om indledning af proceduren«).
- (3) Beslutningen om at indlede proceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* den 15. januar 2008 ⁽²⁾.
- (4) De franske myndigheder fremsatte deres bemærkninger den 22. januar 2008.

⁽¹⁾ EUT C 9 af 15.1.2008, s. 13.

⁽²⁾ Jf. fodnote 1.

- (5) Den 19. februar 2008 modtog Kommissionen bemærkninger fra en interesseret part. Den videresendte bemærkningerne til Frankrig med mulighed for at kommentere dem og modtog Frankrigs kommentarer i brev af 3. april 2008.

- (6) Den 23. april 2008 meddelte de franske myndigheder Kommissionen, at den franske regering i efteråret 2007 havde indledt reformen af de særlige pensionsordninger for offentlige virksomheder, navnlig pensionsordningen for medarbejdere hos RATP.

- (7) Kommissionen bad den 6. januar 2009 om supplerende oplysninger, og de franske myndigheder svarede pr. brev af 3. marts 2009.

2. BESKRIVELSE AF MODTAGEREN

- (8) La Régie Autonome des Transports Parisiens (herefter »RATP«) er en offentlig fransk virksomhed, der ejes 100 % af den franske stat. RATP blev oprettet ved lov nr. 48-506 af 21. marts 1948 om omlægning og koordinering af personbefordring i Paris-regionen ⁽³⁾ og har til formål at varetage »driften af de transportnet og -linjer til kollektiv persontransport, det har fået overdraget« ⁽⁴⁾.
- (9) Loven begrænsede RATP's virksomhed til kollektiv transport i Paris-regionen. I medfør af artikel 7 i lov nr. 48-506 af 21. marts 1948 har RATP ansvaret for »driften af de kollektive transportnet i byen Paris og departementet Seine samt linjerne i Seine-et-Oise og Seine-et-Marne, som tidligere var blevet overdraget eller bortforpagtet til Compagnie du chemin de fer métropolitain eller til Société des transports en commun de la région parisienne«. Denne situation blev atter bekræftet ved ovennævnte bekendtgørelse nr. 59-151 af 7. januar 1959.

⁽³⁾ Den franske statstidende af 26. marts og 3. april 1948.

⁽⁴⁾ Artikel 2 i bekendtgørelse nr. 59-151 af 7. januar 1959 med senere ændringer vedrørende tilrettelæggelse af personbefordringen i Paris-regionen (Den franske statstidende af 10. januar 1959), der ændrede ovennævnte lov fra 1948.

(10) RATP har imidlertid mulighed for gennem datterselskaber at tilbyde tjenesteydelser uden for Ile-de-France⁽⁵⁾. RATP's datterselskaber, der er dannet som aktieselskaber, er i dag samlet i tre store poler, der beskæftiger omkring 2 050 personer, hvoraf 170 er udstationeret fra moderselskabet:

— transport, der styres af RATP Développement SA, som tegnede sig for en konsolideret omsætning på 57 mio. EUR i regnskabsåret 2005, hvoraf 4,7 mio. EUR var indtjent internationalt og 3,1 mio. EUR i de franske regioner (uden for Ile-de-France)

— ingeniørarbejde styret af RATP International SA, hvis konsoliderede omsætning beløb sig til 86 mio. EUR i 2005, og hvis virksomhed for næsten 80 % vedkommende ligger internationalt, idet den resterende del hovedsagelig ligger i Frankrig uden for Ile-de-France

— områdeudnyttelse, der i al væsentlighed samler datterselskaber, som beskæftiger sig med ejendomsudvikling (på områder, der forvaltes af RATP), udnyttelse af handelsområder på metrostationer samt telekommunikationsvirksomhed, og hvis konsoliderede omsætning i 2005 beløb sig til 33 mio. EUR, bortset fra Ile-de-France.

(11) RATP-koncernen beskæftiger i alt ca. 46 050 personer, hvoraf 44 000 er vedtægtsansatte medarbejdere, og resten, dvs. 2 050 personer, arbejder i RATP's datterselskaber.

(12) Arbejdsvilkårene for vedtægtsansatte medarbejdere er fastsat lovgivningsmæssigt i vedtægten for funktionærer i RATP⁽⁶⁾. For de 2 050 personer, der er ansat i RATP's

⁽⁵⁾ I henhold til lovgivningen er der opstillet følgende betingelser for denne mulighed: »Uden for Ile-de-France-regionen og i udlandet kan RATP ligeledes, gennem datterselskaber, anlægge, forbedre og drive offentlige transportnet og -linjer til kollektiv personbefordring under gensidig overholdelse af konkurrencereglerne. Disse datterselskaber har status af aktieselskaber. Driften af dem er finansielt uafhængig inden for rammerne af koncernens formål; bl.a. kan de ikke modtage støtte fra staten, Syndicat des transports d'Ile-de-France og de øvrige offentlige myndigheder til drift og investering i transport i regionen Ile-de-France«.

⁽⁶⁾ I personalevedtægten for RATP defineres principperne for klassificering af de ansatte samt bestemmelserne for visse forhold, hvoraf de vigtigste er:

- udtræden af tjeneste, hvor det præciseres, hvilke regler der gælder i tilfælde af opsigelse, afskedigelse eller fjernelse fra tjenesten
- ferier og orlover (årlige ferier, særlige former for orlov af familiemæssige årsager osv.)
- betingelser for forfremmelse.

Før reformen af den særlige pensionsordning var der i artikel 51 i RATP's personalevedtægt ligeledes fastsat betingelser for overgang til alderspension med henvisning til pensionsreglerne. Disse blev ophævet pr. 1. juli 2008 (art. 52 i dekret nr. 2008-637 af 30. juni 2008).

datterselskaber, er arbejdsbetingelserne derimod fastsat i de kollektive overenskomster og er derfor ikke omfattet af RATP's funktionærvedtægt.

3. BESKRIVELSE AF MARKEDET FOR KOLLEKTIV TRANSPORT I ILE-DE-FRANCE

(13) Indtil nu har markedet for kollektiv transport i Ile-de-France ikke været åbent for konkurrence. Licenser til at drive offentlige transportlinjer blev tildelt efter proceduren i dekret nr. 59-157 af 7. januar 1959 vedrørende tilrettelæggelse af personbefordringen i regionen Ile-de-France⁽⁷⁾, hvorved markedet for kollektiv transport i Ile-de-France var blevet fordelt mellem RATP og det store antal små private operatører, der dengang var til stede i Ile-de-France.

(14) Ud over RATP leverer omkring et hundrede virksomheder kollektive transportydelser i Ile-de-France. Disse virksomheder er de franske statsbaner SNCF samt private operatører, der er samlet i sammenslutningen OPTILE (ca. 95 virksomheder, heraf tre større bustransportoperatører, Veolia Transport, Keolis og Transdev).

(15) I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1370/2007 af 23. oktober 2007 om offentlig personbefordring med jernbane og ad vej og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 1191/69 og (EØF) nr. 1107/70⁽⁸⁾ (herefter »forordning (EF) nr. 1370/2007«) skal markedet for offentlig transport gradvist åbnes. Den træder i kraft den 3. december 2009 i overensstemmelse med forordningens artikel 12.

4. YDELSERNE UNDER DEN SÆRLIGE PENSIONSORDNING FOR FUNKTIONÆRER I RATP FØR OG EFTER DEN ANMELDTE REFORM

(16) RATP's pensionsordning er fastsat i artikel 31 i ovennævnte lov nr. 48-506 af 21. marts 1948 og suppleret af dekret nr. 59-1091 af 23. september 1959 om RATP⁽⁹⁾.

(17) Pensionsordningen for medarbejdere hos RATP er i henhold til artikel L 711-1 og R. 711-1 i socialsikringsloven (Code de la sécurité sociale) en særlig ordning med specifikke fordele i forhold til de almindelige ordninger. Der er tale om en lovfæstet ordning, der er fastsat administrativt af staten. Endvidere fastsættes udviklingen af bl.a. parametre, bidrag og ydelser i administrative bestemmelser.

⁽⁷⁾ Den franske stats Tidende af 10. januar 1959.

⁽⁸⁾ EUT L 315 af 3.12.2007, s. 1.

⁽⁹⁾ Den franske stats Tidende af 24. september 1959.

- (18) I forhold til de almindelige ordninger vedrørte de vigtigste særlige træk ved pensionsordningen for ansatte hos RATP indtil den 15. januar 2008 de nærmere betingelser for beregning af pensionsret og fastsættelse af pension.
- (19) I den forbindelse skal pensionsbeløbet i henhold til de almindelige pensionsordninger beregnes på grundlag af gennemsnitslønnen i hele eller dele af karriereførløbet. Det står også i forhold til forsikringsperiode eller alder, idet der anvendes en under- eller overkurs, når de værdier, der fastsættes under hensyntagen til disse to kriterier, ikke opnås eller overskrides. Således beregnes pensionen under den almindelige ordning på grundlag af gennemsnitslønnen (inklusive tillæg) i de 25 bedste erhvervsaktive år (inden for rammerne af et årligt lønloft) med 50 % (fuld sats), såfremt forsikringstageren kan dokumentere mindst 40 års forsikring.
- (20) Ifølge RATP's pensionsordning havde de vedtægtsansatte derimod for hvert års forsikring ret til 2 % af den grundløn uden tillæg, de havde fået i de sidste seks erhvervsaktive måneder, dog højst 37,5 pensionsgivende tjenesteår. Som følge heraf modtog en RATP-medarbejder efter 37,5 års arbejde en pension, der svarede til 75 % af sin sidste løn, eksklusiv tillæg, dvs. ca. 64,5 % af den sidste løn, inklusive tillæg.
- (21) De grundlæggende principper for reformen, der blev iværksat ved loven af 21. august 2003 ⁽¹⁰⁾ for næsten samtlige franske grundpensionsordninger, blev udvidet til RATP's særlige pensionsordning ved dekret 2008-48 af 15. januar 2008 ⁽¹¹⁾, 2008-637 af 30. juni 2008 ⁽¹²⁾ og 2008-1514 af 30. december 2008 ⁽¹³⁾. Et af målene med denne reform er at harmonisere særordningerne efter de almindelige regler for grundordninger for lønmodtagere i den private sektor og embedsmænd. I forbindelse med RATP's særordning øges navnlig den periode, hvor der skal betales bidrag for at opnå fuld pension, gradvis til 40 pensionsgivende tjenesteår i 2012 og udvikles derefter med et kvartal den 1. juli hvert år, indtil bidragsperioden under den generelle ordning og ordningen for den offentlige sektor er nået (varigheden på 41 år, der i 2012 gælder for den generelle ordning og ordningen for den offentlige sektor, forventes således nået i 2016 for særordningen).
- 5. FINANSIERING AF PENSIONSORDNINGEN FOR ANSATTE HOS RATP FØR OG EFTER DEN ANMELDTE REFORM**
- (22) Pensionsordningen for ansatte hos RATP er en løbende finansieret pensionsordning, hvor de bidrag, de erhvervsaktive indbetaler i aldersforsikring, omgående bruges til at udbetale pensionisternes pensioner ⁽¹⁴⁾.
- (23) Indtil den 31. december 2005 påhvilede pensionsforpligtelserne ved særordningen juridisk set RATP. I medfør af artikel 20 i ovennævnte lov fra 1948 påhvilede det RATP at sikre den finansielle balance i den særlige pensionsordning.
- (24) Forvaltningen af denne særlige pensionsordning blev varetaget af RATP's pensionsafdeling, der var en del af den retlige enhed RATP. Den afdeling opkrævede bidrag fra de erhvervsaktive medarbejdere hos RATP og fra RATP selv som arbejdsgiver og udbetalte pensioner til de ydelsesberettigede under ordningen. Pensionsbidragssatserne (bidragsatserne for lønmodtagerne på 7,85 % og for arbejdsgiveren på 15,34 %) var lavere end de almindelige bidragssatser (lønmodtagerbidrag på 12 % og arbejdsgiverbidrag på 18 %).
- (25) I mange år oparbejdede RATP's pensionsordning et strukturelt underskud på grund af den demografiske ubalance mellem erhvervsaktive og pensionister, dens specifikke fordele i forhold til den almindelige ordning, og, indtil den 31. december 2005, den lovbestemte fastsættelse af pensionsbidragsatserne. Disse successive underskud på RATP's pensionsordning blev dækket af staten i henhold til artikel 2 i ovennævnte bekendtgørelse af 7. januar 1959 og ovennævnte dekret af 7. januar 1959.
- (26) Den 29. juni 2006 anmeldte Frankrig reformen af finansieringen af pensionsordningen for RATP. Ifølge de franske myndigheder indgår denne reform i udviklingen af den institutionelle struktur for bytrafikken i Ile-de-France, der har været i gang i de sidste ti år, og i forberedelserne til åbning af bytrafikken for konkurrence.

⁽¹⁰⁾ Lov nr. 2003-775 af 21. august 2003 om reform af pensioner.

⁽¹¹⁾ Dekret nr. 2008-48 af 15. januar 2008 om den særlige pensionsordning for medarbejdere hos RATP.

⁽¹²⁾ Dekret nr. 2008-637 af 30. juni 2008 om regulering af pensionerne for medarbejdere hos RATP.

⁽¹³⁾ Dekret nr. 2008-1514 af 30. december 2008 vedrørende visse særlige socialsikringsordninger og socialforsikringens tillægspensionsordning for ikke-fastansatte medarbejdere i staten eller hos offentlige myndigheder.

(27) Den anmeldte reform falder i to etaper.

⁽¹⁴⁾ Finansieringen af en her og nu-pensionsordning bygger på en høj grad af solidaritet mellem generationerne. Dens finansielle balance afhænger af forholdet mellem antallet af bidragsydere og antallet af pensionister. Vækstraterne i indkomster og erhvervsfrekvens udgør derfor de to vigtigste udviklingsfaktorer.

5.1. OPRETTELSE AF PENSIONSKASSEN FOR MEDARBEJDERE HOS RATP PR. 1. JANUAR 2006

(28) I medfør af artikel 1 i dekret nr. 2005-1635 af 26. december 2005⁽¹⁵⁾ oprettedes den 1. januar 2006 en pensionskasse for medarbejdere hos RATP (herefter »CRP-RATP«).

(29) CRP-RATP har status af privatretligt socialsikringsorgan som juridisk person og med retlig og finansiel autonomi i forhold til RATP. I medfør af artikel L711-1 i socialsikringsloven (Code de la sécurité sociale) har CRP-RATP alle de beføjelser, der er fastsat i artikel L111-1 i nævnte lovsamling, hvori det især fremhæves, at udformningen af social sikring bygger på princippet om national solidaritet. Den er underlagt reglerne i socialsikringsloven, der gælder for alle uafhængige pensionskasser. Den er underlagt statslig kontrol, som varetages af regeringskommissærer.

(30) På datoen for sin oprettelse blev CRP-RATP i stedet for RATP den eneste juridiske debitor i forhold til alderspensioner til vedtægtsansatte funktionærer.

(31) I den egenskab har CRP-RATP siden den 1. januar 2006 opkrævet et bidrag med frigørende virkning fra RATP svarende til bidragene fra de aktive medlemmer af den særlige ordning og til RATP's arbejdsgiverbidrag. Disse bidrag er endvidere fra samme dato blevet sat op til det almindelige niveau⁽¹⁶⁾. Ud over disse pensionsbidrag modtager CRP-RATP en betaling fra staten med det formål at skabe balance i regnskaberne. Dette udligningsbidrag finansierer både det demografiske underskud på den særlige ordning og pensionsrettighederne i henhold til ordningen. I 2006 og 2007 betalte staten udligningstilskud på henholdsvis 390,11 mio. og 414 mio. EUR.

5.2. FINANSIEL TILSLUTNING AF BASISRETTIGHEDERNE I RATP'S SÆRORDNING TIL DE ALMINDELIGE ORDNINGER

(32) I henhold til artikel 18 i ovennævnte dekret nr. 2005-1635 af 26. december 2005 er der mulighed for, at CRP-

RATP finansielt tilslutter en del af pensionsrettighederne under særordningen for RATP-ansatte til de almindelige ordninger (CNAV⁽¹⁷⁾ og AGIRC⁽¹⁸⁾/ARRCO⁽¹⁹⁾)⁽²⁰⁾, dvs. teknisk set overfører CRP-RATP's pensionstransaktioner til de almindelige ordninger (herefter »modtagende ordninger«).

(33) Tilslutningen af en del af pensionsrettighederne under RATP's særordning til de almindelige ordninger har til formål at sikre solidaritet mellem generationer og mellem fag på et stærkt udvidet demografisk grundlag og i bredere forstand at sikre en bæredygtig finansiering af de obligatoriske pensionsordninger, som finansieres efter pay-as-you-go-princippet.

Erhvervede basisrettigheder på tilslutningsdatoen

(34) I medfør af artikel L222-6 i socialsikringsloven kan en særlig pensionsordning eller enhver anden pensionsordning tilsluttes de almindelige ordninger, for så vidt angår den del af ydelserne, som udbetales af særordningerne, der svarer til de aldersydelse, der udbetales til lønmodtagere under den almindelige ordning.

(35) Inden for rammerne af en løbende finansieret pensionsordning sker en modtagende ordnings overtagelse af rettigheder, der tidligere er erhvervet under en anden ordning (og således efter andre kriterier), ved at beregne disse erhvervede rettigheder på grundlag af reglerne i den modtagende ordning, som om rettighedshaverne (pensionister, erhvervsaktive og slettede) havde gennemført hele deres karriereforløb under den modtagende ordning.

⁽¹⁷⁾ CNAV: Caisse nationale d'assurance vieillesse.

⁽¹⁸⁾ AGIRC: Association générale des institutions de retraite des cadres.

⁽¹⁹⁾ ARRCO: Association pour le régime de retraite complémentaire des salariés.

⁽²⁰⁾ Ved en finansiell tilslutning bevares særordningen og reglerne herfor. Målet er at trække pensionsforpligtelserne ud af de berørte virksomheders balance. I modsætning til en integration udelukker en tilslutning enhver direkte forbindelse mellem de almindelige ordninger og virksomheder, ansatte og pensionister i den tilsluttede koncern. Ved at sætte vandtætte skotter mellem virksomheder og ansatte i den tilsluttede sektor på den ene side og de almindelige ordninger på den anden medfører tilslutningen kun globale pengestrømme på grundlag af »virtuelle« transaktioner. Virtuelle, fordi medarbejderne hverken har direkte juridiske eller administrative forbindelser med institutionerne under den modtagende ordning, og fordi særordningens regler fortsat er de eneste, der gælder for dem, når deres pensionsrettigheder skal fastsættes, og pensionsudbetalingerne reguleres.

⁽¹⁵⁾ Dekret nr. 2005-1635 af 26. december 2005 om pensionskassen for medarbejdere hos RATP.

⁽¹⁶⁾ Dekret nr. 2005-1638 af 26. december 2005 om fastsættelse af bidragsatser til pensionskassen for medarbejdere hos RATP.

- (36) I det foreliggende tilfælde har de franske myndigheder beregnet basisrettighederne, dvs. dem, som svarer til pensionsydelse beregnet efter de modtagende ordningers regler, og som disse ordninger skal overtage⁽²¹⁾. Kun disse således definerede basisrettigheder kan overtages af de modtagende ordninger.
- (37) Det hedder endvidere i artikel 222-6 i socialsikringsloven, at tilslutningen af en særordning skal overholde princippet om, at transaktionen skal være finansielt neutral for de forsikrede i den modtagende ordning. Med andre ord må en særlig pensionsordnings finansielle tilslutning til almindelige ordninger under ingen omstændigheder forringe den finansielle situation for de modtagende ordninger.
- (38) På dette stadium sker der en afvejning for at fastslå, hvilken del af disse tidligere optjente pensionsrettigheder der faktisk valideres ved tilslutningen, således at ovennævnte princip om finansiell neutralitet nøje overholdes. Begrebsmæssigt foretages der en sammenligning mellem den tilsluttede koncerns pensionsudgiftsforhold og den modtagende ordnings pensionsudgiftsforhold⁽²²⁾. Den modtagende ordning afgør herefter, hvilken overtagelsesandel af de rekonstruerede tidligere optjente rettigheder der sikrer lighed mellem disse udgiftsforhold, hvilket betyder, at den modtagende ordning overtager pensionsrettighederne »gratis« ved den valideringssats.
- (39) Hvis den modtagende ordnings valideringssats for de rekonstruerede erhvervede rettigheder er under 100 %, kan denne ordning foreslå den tilsluttede ordning at få disse rettigheder godkendt med 100 % mod betaling af et bidrag til fastholdelse af rettigheder (eller »udligningsbeløb«).
- (40) Metoden til beregning af udligningsbeløb har til formål ikke på forhånd at ændre den forventede situation for den modtagende ordning. Hvis afvejningen er foreløbig, svarer udligningsbeløbet til nettonutidsværdien af de årlige optagelsesgebyrer. Det årlige optagelsesgebyr er det, der årligt udligner udgiftsforholdene mellem den integrerede ordning og den modtagende ordning for de
- supplerende rettigheder (dvs. ud over de rettigheder, der overtages gratis), som den modtagende ordning overtager.
- (41) Hvis den modtagende ordnings finansielle situation er præget af strukturelt underskud, kræver beregningsmetoden, at denne tendentielle ubalance ikke forværres, og ikke, at den nedbringes ved at kræve en foreløbig teknisk ligevægt af den overførte koncern.
- (42) I det foreliggende tilfælde er RATP's demografiske struktur ikke så god som den demografiske struktur i den franske gennemsnitsvirksomhed, der er tilknyttet de almindelige pensionsordninger, og derfor kræver en fuld tilslutning af basisrettighederne under den særlige pensionsordning for ansatte hos RATP til de almindelige ordninger, at der til de modtagende ordninger betales udligningsbeløb, dvs. ekstraordinære forud fastsatte og frigørende bidrag.
- (43) De franske myndigheder har nærmere beskrevet metoderne til beregning af disse udligningsbeløb. Beregningerne vil blive foretaget efter værdierne af de gældende parametre ved iværksættelsen, dvs.:
- bidragssatser og beregningsgrundlag, så henlæggelsen til de af tillægsordningerne forventede reserver kan beregnes
 - nutidsværdi og eventuelt dødelighedstavle, der varierer alt efter de økonomiske omstændigheder.
- (44) De franske myndigheder anslår på nuværende tidspunkt, at der skal betales følgende udligningsbeløb:
- Udligningsbeløbet til Caisse nationale d'assurance vieillesse (CNAV), der forvalter den generelle socialsikringsordning, ventes at beløbe sig til ca. [mellem 400 og 800] (*) mio. EUR.
 - Udligningsbeløbene til de almindelige tillægsordninger, der forvaltes af AGIRC-ARRCO i form af deltagelse i disse ordningers tekniske reserver, ventes at beløbe sig til ca. [mellem 80 og 300] mio. EUR.
- (45) Den franske regering regner med, i stedet for CRP-RATP, at påtage sig at betale disse udligningsbeløb til de almindelige ordninger for således at sikre den finansielle neutralitet ved tilslutningen af RATP's særlige ordning til disse modtagende ordninger.

(21) Egne rettigheder ifølge særordningen eller »specifikke« rettigheder svarer i opbygning til forskellen mellem de pensionsrettigheder, der er erhvervet i henhold til RATP's særordning, og den del, der svarer til de ydelser, som udbetales af den almindelige ordning, eller basisrettigheder. De »specifikke« rettigheder under RATP's særordning svarer således til de pensionsrettigheder, der går ud over de rettigheder, som normalt følger af de almindelige ordninger. Egne rettigheder under særordningen, som i øvrigt gradvist vil forsvinde i forbindelse med reformen af de særlige pensionsordninger (jf. pkt. 0 i denne beslutning), påhviler fortsat CRP-RATP.

(22) Udsvingene mellem to ordningers udgiftsforhold afhænger dels af forskellene i lønniveau og -struktur (som påvirker pensionsudgifterne) dels af de demografiske forskelle (f.eks. et proportionalt mindre bidragsgrundlag, der påvirker bidragsbeløbet).

(*) Oplysninger, der er omfattet af tavshedspligt.

Erhvervede basisrettigheder efter tilslutningen

- (46) Vedrørende de basisrettigheder, der erhverves efter tilslutningen, ventes det, at RATP og dets ansatte betaler almindelige pensionsbidrag til gengæld for, at den generelle ordning og tillægsordningerne yder dækning.

6. BEGRUNDELSE FOR BESLUTNINGEN OM INDLEDNING AF PROCEDUREN

- (47) I sin beslutning om at indlede proceduren gav Kommissionen udtryk for tvivl om, hvorvidt den anmeldte reform var forenelig med det indre marked. Kommissionen nævnte, at formålet med proceduren var at fastslå, om den anmeldte reform udgjorde en støtte til RATP.
- (48) For det første satte Kommissionen spørgsmålstegn ved den tætte forbindelse mellem oprettelsen af CRP-RATP og tilslutningen til de almindelige ordninger og fandt det nødvendigt at kontrollere, om tilslutningen af basisrettighederne ikke udgjorde en statsstøtte til RATP.
- (49) Dernæst udtrykte Kommissionen tvivl om udsagnet om, at statens finansiering af de specifikke rettigheder under RATP's pensionsordning ikke udgjorde en statsstøtte og om, at denne i givet fald var forenelig med det indre marked.
- (50) Endelig fremsatte Kommissionen tvivl om, hvorvidt den anmeldte reform var nødvendig, og om den overholdt proportionalitetsprincippet i forhold til almenvellet. Vedrørende den anmeldte reforms nødvendighed satte Kommissionen spørgsmålstegn ved, om markedet for kollektiv transport i Paris-regionen reelt og effektivt bliver åbnet samt om, hvorvidt den fjerner de særlige elementer i RATP's juridiske og faktuelle forhold, som kan stå i vejen for en effektiv konkurrence. Kommissionen har ligeledes udtrykt tvivl om det rimelige omfang af den anmeldte reform med den begrundelse, at den også vedrører de særlige pensionsforpligtelser for medarbejdere, der ansættes efter reformens iværksættelse.
- (51) I sin beslutning af 10. oktober 2007 konkluderede Kommissionen derimod, at statens finansiering af under-skuddet på RATP's pensionsordning i perioden 1995-2005 udgjorde en eksisterende statsstøtte i medfør af artikel 1, litra b), nr. iii), i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93⁽²³⁾ (jf. betragtning 0 i nærværende beslutning).
- (52) Kommissionen mente endvidere, at EF-traktatens artikel 87 ikke gjaldt for CRP-RATP, idet der ikke er tale om en virksomhed (betragtning 67 i nævnte beslutning).

- (53) Kommissionen fandt endelig, at den garanti, den franske stat havde givet rettighedshaverne under særordningen, var direkte til gavn for RATP's medarbejdere og ikke for RATP selv, og at den derfor ikke ville kunne betegnes som en økonomisk fordel for en virksomhed (betragtning 70 i den omtalte beslutning).

7. DE FRANSKE MYNDIGHEDERS ARGUMENTER EFTER INDLEDNINGEN AF PROCEDUREN

Indledende bemærkning

- (54) De franske myndigheder anfører i deres brev af 22. januar 2008, at den anmeldte reform efter deres mening institutionaliserer en støtte til enkeltpersoner og ikke til virksomheden RATP, og at der derfor ikke kan være tale om statsstøtte til RATP. Selv om RATP faktisk skulle blive begunstiget af den anmeldte reform, mener de franske myndigheder endvidere ikke, at reformen kan påvirke handlen mellem medlemsstater og heller ikke fordreje konkurrencen, eftersom RATP kun opererer på ét marked, nemlig markedet for kollektiv bytransport i Ile-de-France, der endnu ikke er åbent for konkurrence, og hvor reformen ikke har nogen virkninger for RATP's datterselskabers aktiviteter eller på de markeder, hvor disse opererer.

Vedrørende tilslutningen af basisrettigheder

- (55) De franske myndigheder mener ikke, at CRP-RATP's tilslutning til den generelle ordning indeholder elementer af statsstøtte til RATP, eftersom der ikke er nogen fordele for RATP.
- (56) For det første mener de franske myndigheder, som Kommissionen selv har bemærket i betragtning 69 i åbningsbeslutningen, at »anden etape af reformen, dvs. betaling af udligningsbeløb og overførsel af finansieringen af basisrettighederne fra CRP-RATP til CNAV og AGIRC-ARRCO, ikke længere påvirker RATP's økonomiske situation«.
- (57) Endvidere finder de franske myndigheder, at RATP's forpligtelser, der svarede til basisrettighederne, ikke udgjorde omkostninger, som normalt burde have belastet dets budget i henhold til Fællesskabets retspraksis. Ifølge de franske myndigheder belastes franske virksomheders finansielle ressourcer nemlig normalt af frigørende bidrag, der betales til de almindelige pensionskasser, men ikke af en forpligtelse til at udbetale pensioner til erhvervsaktive og pensionerede medarbejdere, som det var tilfældet for RATP, der indtil den anmeldte reform havde pensionsafdelingen i virksomheden. Så når CRP-RATP's tilslutning til den generelle ordning og statens betaling af udligningsbeløb til den generelle ordning sker samtidig med betalingen af et frigørende bidrag på niveau med det almindelige, medfører det ikke, at RATP undgår at bære de omkostninger, virksomheden normalt skulle have afholdt.

⁽²³⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

(58) Da særordningen blev indført af staten ved oprettelsen af RATP i 1948, mener de franske myndigheder endelig ikke, at det ville være rimeligt, at virksomheden skulle betale de udligningsbeløb, der skal erlægges til gengæld for CRP-RATP's tilslutning til den generelle ordning.

Vedrørende finansieringen af de specifikke rettigheder

(59) For det første mener de franske myndigheder, at den retspraksis for, at omkostninger som følge af en kollektiv overenskomst i sagens natur er en omkostning, som en virksomhed normalt skal afholde af sit budget, hvad enten virksomheden har accepteret overenskomsten frivilligt, eller den er blevet udvidet til den pågældende virksomhed ad lovgivningens vej⁽²⁴⁾, ikke gælder i det foreliggende tilfælde, eftersom pensionsordningen for ansatte hos RATP ikke udspringer af en kollektiv overenskomst.

(60) For det andet mener de franske myndigheder ikke, at det på nogen måde er en fordel for RATP, at der findes specifikke rettigheder. Den kendsgerning, at RATP fortsat vedtægtsansætter medarbejdere, der begunstiges af specifikke rettigheder, beviser ikke, at det skulle udgøre en økonomisk fordel for RATP, at der findes specifikke rettigheder.

(61) For det tredje fastholder de franske myndigheder, at den offentlige finansiering af specifikke rettigheder udgør en nøje kompensation for unormale omkostninger, som RATP bærer. De franske myndigheder anfører, at konklusionen om, at finansieringen af de specifikke pensionsrettigheder ikke er statsstøtte, følger af de principper, der er blevet fastlagt i Fællesskabets retspraksis siden Fællesskabets oprettelse, og hvorpå dommene i *Combustion*-sagen⁽²⁵⁾ og *Enirisorse*-sagen⁽²⁶⁾ kun er de seneste eksempler.

Vedrørende den anmeldte reforms forenelighed med det indre marked

(62) Såfremt Kommissionen vurderer, at den anmeldte reform omfatter statsstøtteelementer, mener de franske myndigheder, at reformen under alle omstændigheder er forenelig med det indre marked.

(63) De franske myndigheder fastholder deres synspunkt om, at den anmeldte reform er i overensstemmelse med teorien om strandede omkostninger og er konkurrencefremmende.

(64) Endvidere mener de franske myndigheder, at den nye finansiering af pensionsrettigheder fra 2006 er nødvendig og rimelig for at opnå konkurrence på markedet.

⁽²⁴⁾ Domstolens dom af 5.10.1999 i sag C-251/97, *Frankrig mod Kommissionen*, Sml. 1999 I, s. 6639, præmis 40.

⁽²⁵⁾ Førsteinstansrettens dom af 16.3.2004 i sag T-157/01, *Danske Busvognmænd mod Kommissionen*, Sml. 2004 II, s. 917.

⁽²⁶⁾ Domstolens dom af 23.3.2006 i sag C-237/04, *Enirisorse SpA mod Sotacarbo SpA*, Sml. 2006 I, s. 2843.

(65) De franske myndigheder mener, at den anmeldte reform er nødvendig, eftersom den er en forudsætning for at åbne bytransportsektoren i Ile-de-France for konkurrence, jf. forordning (EF) nr. 1370/2007. Den vil gøre det muligt dels at forebygge konkurrenceforvriddning mellem offentlige og private operatører og dels definitivt at fjerne barrieren for adgang til markedet, som lå i RATP's måde at finansiere pensioner på.

(66) Vedrørende proportionaliteten i den anmeldte reform har de franske myndigheder ved brev af 23. april 2008 orienteret Kommissionen om reformen af RATP's særlige pensionsordning, som den franske regering har indledt, og som harmoniserer RATP's særlige pensionsordning med de almindelige regler.

8. BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER EFTER INDLEDNING AF PROCEDUREN

(67) Ved brev af 13. februar 2008 gjorde fagforbundet SUD de la RATP indsigelse mod det af de franske myndigheder anmeldte projekt, idet det udelukkende havde til formål at omdanne RATP til en stor international koncern med økonomisk vinding for øje. I brevet gjorde SUD de la RATP Kommissionen opmærksom på, at ansatte hos RATP efter dets mening ikke har status af overenskomstansatte, der er omfattet af samlingen af arbejdsretlige regler (*code du travail*).

(68) SUD de la RATP hævder endvidere, at reformen af RATP's pensionsordning burde være udarbejdet af en paritetisk blandet kommission, eftersom den indgår i den kollektive forhandling mellem arbejdsmarkedets parter.

9. FRANKRIGS KOMMENTARER TIL DE INTERESSEREDE PARTERS BEMÆRKNINGER

(69) Vedrørende den retlige ordning, der gælder for RATP-ansatte, præciserer de franske myndigheder i deres brev af 3. april 2008, at bestemmelserne i samlingen af arbejdsretlige regler skal gælde for RATP's vedtægtsansatte, medmindre det udtrykkeligt deri hedder eller følger af retspraksis, at disse bestemmelser ikke gælder for disse medarbejdere. Forekomsten af sådanne undtagelser er ifølge Frankrig ikke tilstrækkelig til at afgøre, at medarbejdere hos RATP skulle indgå i et offentligretligt ansættelsesforhold.

(70) Frankrig anfører desuden, at dekret nr. 60-1362 af 19. december 1960, der giver den paritetiske blandede kommission hos RATP kompetence vedrørende personalevedtægten, ikke indeholder bestemmelser om pensionsordningen. Ifølge de franske myndigheder er RATP's pensionsordning ikke resultatet af kollektive forhandlinger, men blev administrativt pålagt RATP af staten

10. RÆKKEVIDDEN AF NÆRVÆRENDE BESLUTNING

- (71) I denne beslutning tages der stilling til, om den nye pensionsfinansieringsordning er forenelig med Fællesskabets regler om statsstøtte.
- (72) Indledningen af proceduren af 10. oktober 2007 og navnlig kommentarerne fra de franske myndigheder har givet Kommissionen mulighed for at få klarhed over de nærmere betingelser for iværksættelse af den anmeldte reform og dermed for at identificere tre foranstaltninger, der kan indebære elementer af statsstøtte.
- (73) For det første blev CRP-RATP pr. 1. januar 2006 eneste retlige debitor i forhold til alderspensioner for vedtægtsansatte medarbejdere i stedet for RATP.
- (74) For det andet har staten siden 1. januar 2006 udbetalt støtte til CRP-RATP med henblik på udligning af selskabets regnskaber. Denne offentlige støtte dækker det demografiske underskud og meromkostningerne ved RATP's særordning.

- (75) For det tredje indebærer den påtænkte reform muligheden for, at CRP-RATP tilslutter basispensionsrettighederne under særordningen til de almindelige ordninger. Staten påtager sig at betale udligningsbeløb i stedet for CRP-RATP, således at princippet om streng finansiel neutralitet overholdes.

11. VURDERING AF DEN FØRSTE FORANSTALTNING: OPRETTELSE AF CRP-RATP

- (76) Kommissionen bemærker, at CRP-RATP pr. 1. januar 2006 blev eneste retlige debitor i forhold til alderspensioner for vedtægtsansatte i stedet for RATP. Kommissionen konstaterer, at det pensionsbidrag, RATP samtidig betaler til CRP-RATP, er blevet frigørende.
- (77) Kommissionen bemærker, at det i henhold til den ordning, der var gældende før den 1. januar 2006, retligt påhvilede RATP at opfylde pensionsforpligtelserne under særordningen. Dermed afveg finansieringen af særordningen for vedtægtsansatte hos RATP fra de almindelige ordninger, idet RATP var garant for den pågældende ordnings finansielle ligevægt, og det »arbejdsgiverbidrag«, RATP betalte til særordningen, således ikke var frigørende.
- (78) Kommissionen konkluderer som følge heraf, at den vigtigste virkning af bestemmelserne i den anmeldte reform har været at give det »arbejdsgiverbidrag«, RATP har betalt til sine ansattes pensioner, frigørende virkning,

idet RATP således er blevet frigjort fra den historiske forpligtelse til at sikre særordningens ligevægt. Med andre ord er ansvaret for finansiell ligevægt på den pågældende særordning hos RATP med den anmeldte reform blevet overført til CRP-RATP og i sidste instans til staten.

- (79) Kommissionen konstaterer desuden, at RATP's forpligtelse til at sikre finansiell balance i særordningen uden den anmeldte reform ville have betydet, at RATP skulle have opført en forpligtelse over for staten, som der ville skulle ydes dækning for i regnskabet ved overgangen til IFRS (International Financial Reporting Standards), som har været gældende for RATP siden den 30. juni 2007 ⁽²⁷⁾.
- (80) Kommissionen ønsker her at understrege, at det spørgsmål, oprettelsen af CRP-RATP rejser, er identisk med problemstillingen i forbindelse med reformen af finansieringen af pensionerne til tjenestemandsansatte i Postvæsenet (La Poste) ⁽²⁸⁾. Derfor vil Kommissionen kontrollere, om den omhandlede foranstaltning i den foreliggende sag indebærer elementer af statsstøtte ved at anlægge samme synsvinkel som i ovennævnte beslutning.

11.1. FOREKOMST AF STATSSTØTTE

- (81) Det bestemmes i traktatens artikel 87, stk. 1, at »bortset fra de i traktaten hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.«
- (82) For at betegne en national foranstaltning som statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, skal følgende kumulative betingelser være opfyldt, dvs. at: 1) den pågældende foranstaltning medfører en selektiv økonomisk fordel, 2) fordelen finansieres ved hjælp af statsmidler, 3) fordelen fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene og endelig, at 4) fordelen påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.
- (83) I det følgende gennemgås de årsager, der giver grund til at mene, at den pågældende foranstaltning opfylder disse kumulative betingelser og dermed udgør statsstøtte til fordel for RATP i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1.

⁽²⁷⁾ Ifølge informationsrapport af senator Bertrand Auban for finans-, budgetkontrol- og nationalregnskabsudvalget den 9. juli 2008 anlås disse pensionsforpligtelser til 21 mia. EUR.

⁽²⁸⁾ Kommissionens beslutning 2008/204/EF af 10. oktober 2007 om Frankrigs statsstøtte til en reform af finansieringen af pensionerne til tjenestemandsansatte i Postvæsenet (La Poste) (EUT L 63 af 7.3.2008, s. 16).

11.1.1. TILSTEDEVÆRELSEN AF EN SELEKTIV ØKONOMISK FORDEL FOR RATP

- (84) For at vurdere, om den pågældende foranstaltning omfatter statsstøtteelementer, skal det fastslås, om den giver RATP en økonomisk fordel ved at gøre det muligt for virksomheden at undgå omkostninger, der normalt skulle have været afholdt over dens kapital, og om de derved har hindret markedskræfternes frie spil ⁽²⁹⁾.
- (85) Ifølge fast retspraksis er en normal omkostning i den forbindelse en omkostning, som en virksomhed normalt skal afholde i forbindelse med den daglige drift eller sine normale aktiviteter ⁽³⁰⁾. Domstolen vurderede ligeledes, at en støtte består i en lettelse af de byrder, der normalt belaster virksomhedernes budget, idet der tages hensyn til den ordnings karakter eller opbygning, hvori de indgår, hvorimod en særlig byrde består i en meromkostning i forhold til de normale omkostninger ⁽³¹⁾.
- (86) På baggrund af Domstolens retspraksis og i overensstemmelse med dens beslutningspraksis ⁽³²⁾ mener Kommissionen, at betegnelsen »normal« eller »særlig« byrde indebærer, at der anvendes en referenceramme eller sammenligningsfaktor for at fastslå, hvilke virksomheder der befinder sig i en tilsvarende retlig og faktisk situation i lyset af den pågældende foranstaltnings målsætning.
- (87) I den forbindelse skal det understreges, at der ved anvendelsen af traktatens artikel 87, stk. 1, udelukkende skal tages stilling til, om en statslig foranstaltning som led i en bestemt retlig ordning kan begunstige »visse virksomheder eller visse produktioner«, jf. traktatens artikel 87, stk. 1, i forhold til andre virksomheder, der under hensyntagen til det formål, som forfølges med den pågældende foranstaltning, befinder sig i en tilsvarende faktisk og retlig situation.
- (88) Nærmere betegnet anfører Domstolen, at valget af referenceramme følger en tottrinsstrategi. Først fastlæggelse af den udgiftsordning, der er berørt af den pågældende

foranstaltning og dernæst fastlæggelse af den generelle ordning, som gælder for den omhandlede udgiftsordning.

- (89) Såfremt der kan afdækkes en relevant eksogen sammenligningsfaktor, hvorved det kan fastslås, at der er tale om »unormale« omkostninger, udgør den pågældende foranstaltning ikke statsstøtte, jf. traktatens artikel 87, stk. 1. I modsat fald udgør den omhandlede foranstaltning en statsstøtte i henhold til samme bestemmelse.

11.1.1.1. **Ingen eksogen sammenligningsfaktor i det foreliggende tilfælde**

- (90) Efter anvendelse af denne metodik på den foreliggende sag mener Kommissionen, at den af den omhandlede foranstaltning berørte udgiftsordning består af socialsikringsbidrag betalt af en arbejdsgiver inden for rammerne af dennes medarbejderes obligatoriske aldersforsikring.
- (91) Teoretisk set skelner Kommissionen mellem to potentielle referencerammer:
- bestemmelserne for obligatorisk aldersforsikring, der gælder for de almindelige pensionsordninger, dvs. socialsikringsordningen, der forvaltes af CNAV, og tillægsordningerne, der forvaltes af AGIRC og ARRCO
 - bestemmelserne for obligatorisk aldersforsikring, som gælder for andre offentlige virksomheder.
- (92) Vedrørende den første mulige sammenligningsfaktor, dvs. de almindelige pensionsordninger, bemærker Kommissionen, at RATP siden den 1. januar 2006 har betalt et socialsikringsbidrag på niveau med det socialsikringsbidrag, virksomheder betaler til pensionskasser, som forvalter de almindelige ordninger. Kommissionen bemærker imidlertid, at de ydelser, der pr. 1. januar 2006 er udbetalt til de ydelsesberettigede hos RATP fra den særlige ordning, som forvaltes af CRP-RATP, er højere end de ydelser, der gives til arbejdstagere tilknyttet de almindelige ordninger.
- (93) Endvidere konstaterer Kommissionen, at de, der er tilsluttet de almindelige ordninger, er overenskomstanstatter, mens medarbejderne hos RATP er vedtægtsansatte. I den forbindelse skal det nævnes, at de RATP-ansattes status på flere måder afviger fra de almindelige regler (jf. fodnote 6).

⁽²⁹⁾ Dom af 14.2.1990 i sag C-301/87, Frankrig mod Kommissionen, Sml. 1990 I, s. 307, præmis 41.

⁽³⁰⁾ Jf. i den sammenhæng Førsteinstansrettens dom af 20.9.2000 i sag T-55/99, Spanien mod Kommissionen, Sml. 2000 II, s. 3207, præmis 82.

⁽³¹⁾ Domstolens dom af 20.9.2001 i sag C-390/98, H.J. Banks & Co. Ltd mod The Coal Authority et Secretary of State for Trade and Industry, Sml. 2001 I, s. 6117, præmis 33.

⁽³²⁾ Jf. i den sammenhæng ovennævnte beslutning 2008/204/EF og Kommissionens beslutning af 10. oktober 2007 om reformen af finansieringen af pensioner i banksektoren i Grækenland (EUT C 308 af 19.12.2007, s. 9).

- (94) Kommissionen mener på baggrund af ovenstående overvejelser og sin beslutningspraksis⁽³³⁾, at de bestemmelser, der gælder for de almindelige obligatoriske aldersforsikringsordninger ikke kan tjene som sammenligningsfaktor i den analyse, Kommissionen foretager for at fastslå, om der foreligger en økonomisk fordel, jf. traktatens artikel 87, stk. 1.
- (95) For så vidt angår den anden mulige sammenligningsfaktor, dvs. de offentlige virksomheder, har Kommissionen ikke kunnet påvise en ensartet gruppe af økonomiske aktører, der kan anvendes som sammenligningsfaktor. RATP er nemlig på mere end én måde i Frankrig i en meget speciel retlig og faktisk situation⁽³⁴⁾.
- (96) Kommissionen konkluderer, at der ikke findes en eksogen sammenligningsfaktor, som giver mulighed for at fastsætte et »normalt« bidrag for virksomheder, der befinder sig i samme retlige og faktiske situation som RATP med hensyn til den pågældende foranstaltnings mål
- (97) Enirisorse-dommen⁽³⁵⁾, som Frankrig anfører, ændrer ikke Kommissionens konklusioner om tilstedeværelsen af en fordel for RATP. I den dom bygger Domstolen nemlig sin konklusion på en sammenligning af den omtvistede foranstaltning og en »normal situation«, som Domstolen kunne fastslå, men som ikke findes på lignende måde i den foreliggende sag.
- (98) Da der ikke findes nogen relevant eksogen sammenligningsfaktor, mener Kommissionen, at referencerammen for vurdering af, om der er tale om en fordel, jf. traktatens artikel 87, stk. 1, vil være RATP's egen situation inden gennemførelsen af foranstaltningen.
- (101) Kommissionen konkluderer derfor, at de omhandlede foranstaltninger fritager RATP for udgifter, som selskabet skulle have afholdt i henhold til ovennævnte lov fra 1948.
- (102) Med hensyn til en analyse af, om RATP's pensionsudgifter skal betragtes som normale eller ej, mener Kommissionen, at de forpligtelser, en virksomhed selv har til at betale som fratrædelsesgodtgørelse og/eller førtidspension i henhold til lovgivningen på arbejdsmarkedsområdet eller kollektive overenskomster med fagforeningerne, er en del af de normale driftsomkostninger, en virksomhed skal dække ved hjælp af egne midler⁽³⁶⁾.
- (103) Kommissionen mener på denne baggrund, at RATP's pensionsudgifter i henhold til 1948-loven er normale omkostninger. Da RATP gennem den pågældende foranstaltning undgår at skulle afholde omkostninger, som selskabet normalt skulle have afholdt over sine egne midler, mener Kommissionen, at foranstaltningen giver selskabet en økonomisk fordel, jf. traktatens artikel 87, stk. 1. Fordelen er selektiv, for den vedrører kun RATP.
- (104) Kommissionen konstaterer desuden, at RATP's forpligtelse til at sikre finansiel ligevægt i særordningen uden den anmeldte reform ville have betydet, at RATP skulle have opført en forpligtelse over for staten, som der skulle være ydet dækning for i regnskabet ved overgangen til IFRS (International Financial Reporting Standards), som har været gældende for RATP siden den 30. juni 2007.
- (105) Dette element bekræfter, at oprettelsen af CRP-RATP begrænser de udgifter, RATP normalt skulle have afholdt.

11.1.1.2. Tilstedeværelsen af en økonomisk fordel

- (99) Som anført ovenfor var RATP inden for rammerne af den ordning, der var gældende før den 1. januar 2006, retligt forpligtet til at opfylde pensionsforpligtelserne under særordningen. Dermed var RATP garant for den pågældende ordnings finansielle ligevægt, idet det »arbejdsgiverbidrag«, RATP betalte til særordningen, ikke var frigørende.
- (100) Kommissionen har konstateret, at den vigtigste effekt af bestemmelserne i den anmeldte reform var at give det »arbejdsgiverbidrag«, RATP betalte til sine medarbejderes pension, frigørende virkning.

11.1.1.3. Retspraksis fra *Combus-sagen* finder ikke anvendelse i den foreliggende sag

- (106) De franske myndigheder gør detaljeret rede for *Combus*-dommen⁽³⁷⁾, hvori Retten betragtede »unormale« byrder som byrder, der skyldes de ansattes særlige status i en virksomhed, der som følge af en reform befinder sig i samme situation som sine konkurrenter, når det gælder personaleadministration. Retten anfører således, at »formålet med den pågældende foranstaltning var at erstatte den gunstige og bekostelige ordning, som gjaldt for de tjenestemandsansatte, der var beskæftiget af

⁽³³⁾ Jf. i den sammenhæng beslutningerne, der er nævnt i fodnote 32.

⁽³⁴⁾ Jf. navnlig denne beslutnings afsnit 2 og 3.

⁽³⁵⁾ Domstolens dom af 27.11.2003 i sag C-34/01, *Enirisorse SpA mod Ministero delle Finanze*, Sml. 2003 I, s. 14243.

⁽³⁶⁾ Jf. punkt 63 i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (EUT C 244 af 1.10.2004, s. 2).

⁽³⁷⁾ Dom af 16.3.2004 i sag T-157/01, *Danske Busvognmænd mod Kommissionen*, Sml. 2004II, s. 917.

Combus, med overenskomstvilkår svarende til dem, der gjaldt for ansatte i andre busselskaber, som var i konkurrence med Combus. Formålet var altså at frigøre Combus for en strukturel ulempe i forhold til dets private konkurrenter. Artikel 87, stk. 1, EF tilsigter alene at forbyde de fordele, som favoriserer visse virksomheder, idet begrebet støtte kun omfatter indgreb, der letter de byrder, som normalt belaster en virksomheds budget, og som må betragtes som en økonomisk fordel, som den støttemodtagende virksomhed ikke ville have opnået på normale markedsvilkår. [...] I øvrigt ville den danske stat, i stedet for at udbetale beløbet på 100 mio. DKK direkte til de af Combus beskæftigede tjenestemænd, have kunnet opnå samme resultat ved at genplacere de pågældende tjenestemænd andetsteds i den offentlige forvaltning uden særlig godtgørelse, hvorved Combus ville have haft mulighed for straks fra begyndelsen at rekruttere personale på overenskomstvilkår.»

(107) Generelt skal det erindres, at retspraksis i Combus-sagen ikke er blevet stadfæstet af Domstolen, Visse elementer i Domstolens retspraksis strider mod, at kompensationen for en strukturbestemt ulempe skulle udelukke, at der er tale om støtte. Domstolen har således konstant fastslået, at spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om støtte, skal vurderes på grundlag af statsindgrebets virkninger og ikke på grundlag af dets årsager eller formål⁽³⁸⁾. Domstolen har også fastholdt, at begrebet støtte omfatter fordele, som de offentlige myndigheder giver en virksomhed, og som på forskellig måde letter de byrder, der normalt belaster en virksomheds budget⁽³⁹⁾. Domstolen har også klart anført, at virksomhedernes lønomkostninger naturligvis belaster deres budget, uanset om disse omkostninger skyldes lovgivning eller kollektive overenskomster⁽⁴⁰⁾. I den forbindelse mente Domstolen, at det forhold, at statsforanstaltninger tager sigte på at kompensere for meromkostninger, udelukker, at der foreligger støtte⁽⁴¹⁾. Frankrig påberåber sig dog det princip, som Retten fastlagde i Combus-dommen, og fastslår, at den anmeldte reform blot fritager RATP for en »unormal« byrde.

(108) Kommissionen må understrege, at de materielle forhold adskiller Combus-sagen fra den foreliggende, som det fremgår af følgende:

⁽³⁸⁾ Domstolens dom af 2.7.1974 i sag 173/73, *Italien mod Kommissionen*, Sml. 1974, s. 709, præmis 13, Domstolens dom af 24.2.1987 i sag C-310-85 *Deufil mod Kommissionen*, Sml. 1987, s. 901, præmis 8, Domstolens dom af 26.9.1996 i sag C-241/94 *Frankrig mod Kommissionen*, Sml. 1996 I, s. 4551, præmis 20.

⁽³⁹⁾ Domstolens dom af 15.3.1994 i sag C-387/92, *Banco Exterior*, Sml. 1994 I, s. 877, præmis 13, ovennævnte dom i sag C-241/94, præmis 34.

⁽⁴⁰⁾ Domstolens dom af 12.12.2002 i sag C-5/01, *Belgien mod Kommissionen*, Sml.2002 I, s. 1191, præmis39.

⁽⁴¹⁾ Domstolens dom af 23.2.1961 i sag 30/59, *Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mod Haute Autorité*, Sml.1961, s. 3, præmis 29 og 30, ovennævnte dom i sag C-173/73, præmis 12 og 13, ovennævnte dom i sag C-241/94, præmis 29 og 35, Domstolens dom af 5.10.1999 i sag C-251/97, *Frankrig mod Kommissionen*, Sml. 1999 I, s. 6639, præmis 40, 46 og 47.

— Kompensationen udbetales direkte til de tjenestemænd, der er ansat i Combus, mens foranstaltningen i den foreliggende beslutning vedrører RATP's »arbejdsgiverbidrag«.

— Den relevante statsforanstaltning i Combus-sagen tog sigte på at erstatte den gunstige og bekostelige ordning, som gjaldt for de tjenestemandansatte, der var beskæftiget af Combus, med overenskomstvilkår svarende til dem, der gjaldt for ansatte i andre busselskaber, som var i konkurrence med Combus. Derimod ændrer den pågældende foranstaltning ikke de RATP-ansattes status og rettigheder, som er anderledes end dem, der gælder for de overenskomstan-satte i virksomheder, som er tilknyttet almindelige pensionsordninger.

— Combus' konkurrencesituation var anderledes end RATP's. Aktieselskabet Combus A/S skulle drive transportvirksomhed på kommercielt grundlag og operere på markedet under de samme konkurrencevilkår som de private busselskaber. I denne forbindelse skal det bemærkes, at de offentlige transportselskaber ved en udbudsprocedure overdrager busdriften til private og offentlige virksomheder. Ifølge udbudsreglerne tildeles kontrakten på grundlag af »det økonomisk mest fordelagtige tilbud«, uden at der tages hensyn til, om tilbudsgiveren er offentlig eller privat. RATP disponerer derimod over en stor ikke-liberaliseret sektor, som i henhold til forordning (EF) nr. 1370/2007 først efterhånden åbnes for konkurrence, og hvor de økonomiske påvirkninger gør sig gældende på anden måde.

(109) Kommissionen mener, at de faktuelle forskelle mellem Combus-sagen og den foreliggende sag er tilstrækkelige til at berettige, at de to sager behandles forskelligt.

11.1.2. TILSTEDEVÆRELSE AF STATSMIDLER

(110) Kommissionen mener, at den undersøgte foranstaltning omfatter statsmidler til fordel for RATP, eftersom ansvaret for at sikre ligevægt i den særlige pensionsordning for ansatte hos RATP i sidste ende ikke længere ligger hos RATP, men hos staten. Fra iværksættelsen af reformen sikrer staten nemlig den finansielle ligevægt for CRP-RATP gennem betaling af et udligningstilskud til socialsikringsinstitutionen, som uden reformen skulle være afholdt af RATP.

(111) Kommissionen konkluderer derfor, at den omhandlede foranstaltning omfatter statsmidler, jf. traktatens artikel 87, stk. 1.

11.1.3. KONKURRENCEFORVRIDNING OG PÅVIRKNING AF SAMHANDLEN

- (112) Som det tidligere er anført, er støttemodtageren RATP moderselskab for en gruppe virksomheder, RATP-koncernen, der opererer i transportsektoren og yder dermed forbundne tjenester. Alle disse operatører driver virksomhed på Fællesskabets markeder for ovennævnte sektorer.
- (113) Det skal i den forbindelse erindres, at driftsstøtte, dvs. støtte, der skal frigøre en virksomhed for omkostninger, som den normalt skulle have båret inden for sin almindelige drift eller sine sædvanlige aktiviteter, i princippet fordrejer konkurrencevilkårene⁽⁴²⁾. Det blev nemlig vurderet, at enhver støtte, der ydes til en virksomhed, der opererer på Fællesskabets marked, er egnet til at fordreje konkurrencevilkårene og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne⁽⁴³⁾. Domstolen har endvidere fastslået, at det på ingen måde er udelukket, at et offentligt tilskud til en virksomhed, som alene leverer lokale eller regionale transportydelser, og som ikke leverer transportydelser uden for sin hjemstat, ikke desto mindre kan have indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i traktatens artikel 87, stk. 1. Når en medlemsstat yder et offentligt tilskud til en virksomhed, kan den pågældende virksomheds stilling inden for levering af transportydelser nemlig derved blive opretholdt eller styrket med den konsekvens, at chancerne for de virksomheder, der er etableret i de øvrige medlemsstater, for at levere transportydelser på denne medlemsstats marked herved bliver formindsket⁽⁴⁴⁾.
- (114) I den foreliggende sag har RATP-koncernen en gunstig position i forhold til både sine nationale konkurrenter⁽⁴⁵⁾ og sine konkurrenter i andre medlemsstater, der ikke modtager den pågældende støtte.
- (115) I den forbindelse skal det nævnes, at forordning (EF) nr. 1370/2007 indeholder bestemmelser om gradvis åbning af de berørte markeder for konkurrence, og at en sådan sektors åbning for konkurrence indebærer, at statsstøtte til en virksomhed i denne sektor kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencen på det pågældende marked.

⁽⁴²⁾ Jf. dom af 19.9.2000 i sag C-156/98, *Tyskland mod Kommissionen*, Sml. 2000 I, s. 6857, præmis 30, og den anførte retspraksis.

⁽⁴³⁾ Jf. bl.a. Domstolens dom af 17.9.1980 i sag C-730/79, *Philip Morris mod Kommissionen*, Sml. s. 2671, præmis 11 og 12 samt Førsteinstansrettens dom af 30.4.1998 i sag T-214/95, *Vlaams Gewest mod Kommissionen*, Sml. 1998 II, s. 717, præmis 48-50.

⁽⁴⁴⁾ Førsteinstansrettens dom af 11.6.2009 i sag T-222/04, *Italien mod Kommissionen*, præmis 45.

⁽⁴⁵⁾ NB: Det er ikke nødvendigt, at den støttemodtagende virksomhed selv deltager i samhandelen mellem medlemsstaterne. Når en medlemsstat yder støtte til en virksomhed, kan den indenlandske produktion derved blive opretholdt eller forøget med den konsekvens, at chancerne for de virksomheder, der er etableret i de øvrige medlemsstater, for at eksportere deres produkter til denne medlemsstats marked herved bliver formindsket. Desuden kan en styrkelse af en virksomhed, der indtil dette tidspunkt ikke havde taget del i samhandelen mellem medlemsstaterne, bringe den i en position, der ville give den mulighed for at etablere sig på en anden medlemsstats marked (jf. herom bl.a. dom af 7. marts 2002 i sag C-310/99 *Italien mod Kommissionen*, Sml. 1999 I, s. 2289, præmis 84).

- (116) Som følge heraf mener Kommissionen, at den omhandlede foranstaltning påvirker samhandlen mellem medlemsstaterne og fordrejer konkurrencen mellem disse aktører.

11.2. ULOVLIG STØTTE

- (117) I overensstemmelse med traktatens artikel 88, stk. 3, skal medlemsstaten anmelde enhver påtænkt indførelse eller ændring af støtteforanstaltninger. Den pågældende medlemsstat må ikke gennemføre de påtænkte foranstaltninger, før den nævnte fremgangsmåde har ført til endelig beslutning.
- (118) I den foreliggende sag har de franske myndigheder ved brev af 29. juni 2006 anmeldt reformen af finansieringen af RATP's pensionsordning. I brevet anfører de franske myndigheder, at de ikke mener, at denne ordning er en statsstøtte, der på forhånd skal indberettes til Kommissionen i medfør af traktatens artikel 88, stk. 3.
- (119) Kommissionen konstaterer imidlertid, at Frankrig har iværksat den pågældende statsstøtte fra den 1. januar 2006, dvs. før Kommissionen har truffet en endelig beslutning. På grundlag heraf konkluderer Kommissionen, at Frankrig handlede ulovligt, da man gennemførte den pågældende støtte i modstrid med traktatens artikel 88, stk. 3.

11.3. STØTTENS FORENELIGHED MED FÆLLESMARKEDET

- (120) Da den omhandlede foranstaltning er statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, skal dens eventuelle forenelighed med det fælles marked undersøges på baggrund af undtagelserne i traktaten.
- (121) Kommissionen mener, at det mest korrekte retsgrundlag er traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), hvori det hedder, at støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner kan være forenelig med fællesmarkedet, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.
- (122) I betragtning af reformens art og virkninger mener Kommissionen, at vurderingen af, om støtteforanstaltningen er forenelig med fællesmarkedet, skal vurderes under hensyn til etablering af lige vilkår, når det gælder socialsikringsbidrag, mellem RATP og dens nuværende og kommende konkurrenter inden for den kollektive transportsektor i Ile-de-France.

RATP's bidrag i forhold til konkurrenterne i den reformerede ordning

- (123) For at analysere støttens virkninger og vurdere konkurrencefordrejningernes intensitet skal Kommissionen først undersøge RATP's bidrag i forhold til konkurrenternes på baggrund af den reformerede ordning. Derefter skal Kommissionen påvise, hvad der ville være sket, hvis RATP ikke havde modtaget den pågældende støtte. Endelig undersøges støttens positive og negative virkninger, hvorefter der kan gøres status over situationen som helhed.
- (124) Indledningsvis bemærker Kommissionen, at finansieringen af RATP's særlige pensionsordning før den 1. januar 2006 adskilte sig fra finansieringen af de almindelige pensionsordninger i to henseender, nemlig med hensyn til bidragenes ikke-frigørende virkning og størrelsen af »arbejdsgiverbidraget«.
- (125) Kommissionen mener, at den omhandlede støtte gav en løsning på det første element af divergens mellem RATP's særordning og de almindelige ordninger. Før den 1. januar 2006 betalte RATP nemlig ikke et bidrag med frigørende virkning, men skulle i henhold til loven sikre finansiel ligevægt i pensionsordningen for sine ansatte. Med den anmeldte reform blev der indført betaling af et frigørende bidrag, som er karakteristisk for de bidrag, en privat arbejdsgiver betaler til den kasse, der forvalter en løbende finansieret pensionsordning. Med hensyn til det andet divergerende element konstaterer Kommissionen, at den anmeldte reform har medført en udjævning af udgifterne til obligatorisk aldersforsikring mellem RATP og private virksomheder, der er omfattet af de almindelige regler for pensionsydelse.

Scenario uden støtteforanstaltningen

- (126) Uden reformen skulle RATP have afsat bevillinger i regnskabsårene efter 2006 til sine pensionsforpligtelser over for sine vedtægtsansatte. Det skyldes direkte, at »arbejdsgiverbidragene« til pensionerne til RATP's medarbejdere ikke havde frigørende virkning.
- (127) For at sikre finansiel ligevægt i pensionsordningen ville RATP's aldersforskringsbidrag endvidere ikke være blevet tilpasset efter de potentielle konkurrenters bidrag.
- (128) Uden den anmeldte reform ville RATP således have været nødt til at afholde en ekstra årlig udgift på flere hundrede millioner euro i forhold til den reformerede ordning.

- (129) Pensionsudgifterne ville derfor have været et handicap for RATP på et liberaliseret marked, hvilket ville have påvirket selskabets aktiviteter betydeligt.

Støttens positive virkninger

- (130) På baggrund af forordning (EF) nr. 1370/2007, der indeholder bestemmelser om en gradvis åbning af markedet for kollektiv bytrafik, følger det af ovenstående, at den gældende pensionsordning hos RATP ifølge 1948-loven frembyder særlige træk, som isoleret betraget skaber konkurrencefordrejninger til skade for RATP og den koncern, selskabet tilhører. Støttens væsentligste virkning er, at den tilpasser RATP's bidrag efter konkurrenternes og RATP-koncernens konkurrenters og dermed fjerner de særlige konkurrencefordrejninger, der berører RATP og RATP-koncernen.
- (131) Endvidere har reformen gjort det muligt for RATP gradvist at handle som en privat investor med normale kommercielle problemer. Det er i øvrigt et af reformens formål.
- (132) Kommissionen mener desuden, at den pågældende foranstaltning står i forhold til det mål i Fællesskabets interesse, som den tager sigte på at nå. Dette mål havde ikke kunnet nås med et mere effektivt middel. Der ville uden tvivl have kunnet opnås en public service-kompensation, men en sådan fremgangsmåde havde hverken været egnet eller holdbar på lang sigt, da problemet er af strukturbestemt art.
- (133) Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltningerne står i forhold til målet, er det Kommissionens opfattelse, at støtten er begrænset til det strengt nødvendige. Siden den 1. januar 2006 har RATP betalt de samme pensionsudgifter som en virksomhed, hvis ansatte er tilknyttet almindelige ordninger.
- (134) Endelig mener Kommissionen, at den omhandlede foranstaltning gør det muligt at videreføre en pensionsordning, hvis finansieringsmåde var blevet forældet. Kommissionen mener endvidere, at reformen af pensionsydelse fra særordningen⁽⁴⁶⁾ i den sammenhæng udgør et afgørende supplerende element. Kommissionen mener derfor, at disse foranstaltninger ligger helt inden for de mere generelle rammer for reform af medlemsstaternes pensionsordninger, som både Rådet og Kommissionen bakker op om⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁶⁾ Jf. pkt. 0 i denne beslutning.

⁽⁴⁷⁾ Jf. i den sammenhæng den fælles rapport fra Kommissionen og Rådet om tilstrækkelige og bæredygtige pensioner (CS/7165/03) af 18. marts 2003.

Støttens negative virkninger

- (135) På grundlag af en statisk analyse finder Kommissionen dels, at konkurrencefordrejningerne for det kollektive transportmarked i Ile-de-France som følge af foranstaltningen i sagens natur umiddelbart er meget begrænsede, eftersom det i betragtning af RATP's baggrund og virksomhed er åbenbart, at de pensionsforpligtelser, der er omfattet af reformen, vedrører aktiviteter, som hidtil er foregået på et ikkeliberaliseret marked, hvor konkurrencen hidtil har været meget lille. Dels mener Kommissionen vedrørende de markeder, hvor RATP-koncernen opererer gennem virksomheden RATP's datterselskaber, at den omhandlede foranstaltning kun har en meget marginal virkning. Disse markeder vil nemlig kun blive indirekte påvirket af foranstaltningen, idet den anmeldte reform ud over den strenge juridiske, regnskabsmæssige og finansielle adskillelse mellem modervirksomhed og datterselskaber ikke vedrører ansatte i disse datterselskaber.
- (136) På grundlag af en dynamisk analyse, der uden tvivl er mere hensigtsmæssig i betragtning af forordning (EF) nr. 1370/2007, mener Kommissionen, at denne risiko er lille, selv om foranstaltningen teoretisk set kunne give RATP mulighed for at opretholde sin dominerende stilling. Denne konklusion skyldes, at foranstaltningen begrænser sig til at tilpasse RATP's bidrag efter konkurrenternes, og at RATP's pensionsordning efter reformen af den særlige pensionsordning fra 2008 ikke gør virksomheden specielt tiltrækkende.

Status over støttens forenelighed med fællesmarkedet

- (137) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen, at de negative virkninger af støtten til RATP bliver begrænsede. Den anmeldte reform er begrænset til det, der er strengt nødvendigt for at skabe lige konkurrencevilkår med hensyn til de obligatoriske aldersforsikringsbidrag, og fjerner en konkurrencefordrejning, der ville have udgjort et handicap for RATP, og ændrer derfor ikke samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.
- (138) Som følge heraf er støtten forenelig med fællesmarkedet på betingelse af, at reformen af RATP's særlige pensionsordning, der har til formål at harmonisere denne ordning efter de almindelige regler for basisordningerne for lønmodtagere i den private sektor og tjenestemænd, gennemføres fuldt ud.
- (139) Kommissionen mener ikke, at ovenstående konklusion anfægtes af løsningen i sin beslutning 2005/145/EF i EDF-sagen ⁽⁴⁸⁾.

- (140) Her skal det anføres, at Kommissionen i den beslutning godkendte statsstøtte, der frigjorde virksomheder i en bestemt sektor for særlige pensionsforpligtelser, som oversteg forpligtelserne i henhold til den almindelige pensionsordning, og som var blevet fastsat i en monopolperiode. Ved den lejlighed mente Kommissionen, at den delvise reduktion af udgifterne i forbindelse med finansieringsordningen vedrørende de særlige pensionsrettigheder, der var erhvervet før reformen, skulle betragtes som statsstøtte, jf. traktatens artikel 87, stk. 1, men at den kunne erklæres forenelig med fællesmarkedet. Kommissionen fastslog i sin analyse af støttens forenelighed, at EDF's situation ikke adskilte sig særlig meget fra »strandede omkostninger« på energiområdet. Der var nemlig tale om støtte, som skulle lette overgangen til en konkurrenceudsat energisektor. Kommissionen fandt det hensigtsmæssigt at sidestille støtten til EDF med kompensation for strandede omkostninger ⁽⁴⁹⁾ og meddelte, at den ville følge samme fremgangsmåde i sin undersøgelse af tilsvarende sager.

- (141) På baggrund af ovenstående mener Kommissionen, at statsstøtten i den foreliggende sag frigør RATP for pensionsforpligtelser, som oversteg forpligtelserne i henhold til den almindelige pensionsordning, og som var blevet fastsat, før markedet blev liberaliseret. Samtidig tilføjer Kommissionen, at reformen af de særlige pensionsordninger, der blev iværksat hos RATP fra begyndelsen af 2008, tilpasser særordningen for ansatte hos RATP efter de almindelige regler for basisordninger for ansatte i den private sektor og tjenestemænd.

11.4. KONKLUSION

- (142) Kommissionen konkluderer derfor, at den omhandlede foranstaltning skal betragtes som statsstøtte, jf. traktatens artikel 87, stk. 1. Statsstøtten er ulovlig, men forenelig med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c).

12. VURDERING AF DEN ANDEN OG TREDJE FORANSTALTNING

- (143) Som tidligere anført skal staten i henhold til den anmeldte reform fra 1. januar 2006 betale CRP-RATP et tilskud med det formål at skabe balance i regnskaberne.
- (144) Desuden indebærer den anmeldte reform muligheden for, at CRP-RATP tilslutter basispensionsrettighederne under særordningen til de almindelige ordninger. Med henblik på at overholde princippet om finansiell neutralitet forudsætter denne tilslutning, at der betales udligningsbeløb til de modtagende ordninger; disse udligningsbeløb påtager staten sig at betale i stedet for CRP-RATP.

⁽⁴⁸⁾ EUT L 49 af 22.2.2005, s. 9.

⁽⁴⁹⁾ Kommissionens meddelelse om analysemetoden for statsstøtte i forbindelse med strandede omkostninger (brev fra Kommissionen SG (2001) D/290869 af 6.8.2001).

- (145) Det drejer sig om at fastslå, om disse foranstaltninger udgør statsstøtte, jf. traktatens artikel 87, stk. 1.
- (146) I den henseende skal det erindres, at traktatens artikel 87 kun gælder for virksomheder i EU's konkurrencelovgivnings forstand. I medfør af Domstolens faste praksis udgør social beskyttelse, når den bygger på solidaritetsprincippet, ikke en økonomisk virksomhed i traktatens forstand (jf. betragtning 67 i beslutningen om indledning af proceduren af 10. oktober 2007)⁽⁵⁰⁾.
- (147) På baggrund af denne retspraksis mener Kommissionen, at hverken CRP-RATP eller de pensionskasser, der modtager erhvervsaktive og pensionerede medarbejdere fra RATP, dvs. CNAV og AGIRC-ARRCO, er virksomheder i EU's konkurrencelovgivnings forstand. Det er der følgende årsager til.
- (148) I den foreliggende sag bemærker Kommissionen først, at RATP-ansatte er omfattet af en obligatorisk social beskyttelse, der inkluderer en uafhængig aldersforsikringsordning med et socialt sigte. Den har nemlig til formål at forsikre alle, der indgår heri, mod risikoen alderdom uafhængigt af deres formueforhold og helbredstilstand på tilmeldingstidspunktet.
- (149) Kommissionen mener endvidere, at denne ordning overholder solidaritetsprincippet, idet de bidrag, der betales af arbejdstagere i beskæftigelse, finansierer pensionerne til arbejdstagere på pension.
- (150) Kommissionen bemærker herudover, at forvaltningen af den pågældende ordning ved lov blev overdraget til CRP-RATP, hvis virke er underlagt statslig kontrol. Derfor opkræver det bidrag fra de ansatte hos RATP og fra RATP og udbetaler pensioner. Kommissionen bemærker, at CRP-RATP i medfør af artikel L711-1 i socialsikringsloven har alle de beføjelser, der er fastsat i artikel L111-1 i nævnte lovsamling, hvori det især fremhæves, at udformningen af social sikring bygger på princippet om national solidaritet.
- (151) Kommissionen konstaterer endelig, at CRP-RATP i varetagelsen af sin opgave følger loven og ikke har mulighed for at påvirke bidragsbeløbet, anvendelsen af midlerne eller fastlæggelsen af ydelsestørrelse. De udbetalte ydelser er fastlagt i lovgivningen og er uafhængige af det beløb, der er betalt i bidrag.

- (152) Eftersom CRP-RATP ikke er en virksomhed i EU's konkurrencelovgivnings forstand, mener Kommissionen, at statens betaling af et udligningstilskud til CRP-RATP og statens finansiering af udligningsbeløb i stedet for CRP-RATP ikke er statsstøtte, jf. traktatens artikel 87, stk. 1 —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Oprettelsen af pensionskassen for medarbejdere hos RATP (CRP-RATP) udgør statsstøtte efter traktatens artikel 87, stk. 1, som Frankrig ulovligt har ydet i modstrid med traktatens artikel 88, stk. 3.

Denne statsstøtte er forenelig med fællesmarkedet, jf. traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), på betingelse af, at reformen af RATP's særlige pensionsordning, der har til formål at harmonisere denne efter de almindelige regler for basisordningerne for lønmodtagere i den private sektor og for tjenestemænd, gennemføres fuldt ud.

Der gives herved tilladelse til udbetaling af denne støtte.

Artikel 2

Statens betaling af et udligningstilskud til CRP-RATP og statens finansiering af udligningsbeløb i stedet for CRP-RATP ved tilslutningen af basisrettighederne under RATP's særordning til de almindelige ordninger udgør ikke statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Den Franske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juli 2009.

På Kommissionens vegne

Antonio TAJANI

Næstformand

⁽⁵⁰⁾ Således fastslog Domstolen i de forenede sager C-159 og C-160/91, Poucet og Pistre: »Sygekasserne eller de organer, der medvirker ved administrationen af den offentlige socialsikring, har en rent social funktion. Denne virksomhed bygger på princippet om national solidaritet og drives ikke med vinding for øje. De udbetalte ydelser er fastlagt i lovgivningen og er uafhængige af det beløb, der er betalt i bidrag. Denne virksomhed er således ikke af økonomisk karakter, og de organer, der udfører den, er ikke virksomheder i henhold til traktatens artikel 81 og 82«.